

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ АКТИВНІСТЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Л.В. Струніна

Національний університет харчових технологій

Необхідною умовою ефективного функціонування економіки країни є розширення науково-дослідної та інноваційної діяльності підприємств, активізація якої може забезпечити сталий економічний розвиток та послугувати основним засобом підвищення конкурентоспроможності підприємств та держави в цілому.

Одним з найважливіших показників, що характеризують інноваційну сферу країни, є частка інноваційно-активних підприємств.

Інноваційна активність – це цілеспрямована діяльність суб'єктів підприємницької діяльності щодо конструювання, створення, освоєння й виробництва якісно нових видів техніки, предметів праці, об'єктів інтелектуальної власності, технологій, а також впровадження більш досконалих форм організації праці й управління виробництвом [1].

Отже, під інноваційною активністю підприємства слід розуміти його роботу в напрямках проведення наукових досліджень, впровадження новітніх методів виробництва та збуту, які сприяють випуску нової чи вдосконаленої продукції, що може задовольнити нові потреби споживачів або підвищує якість задоволення вже існуючих потреб.

В останні роки в Україні можемо спостерігати поживлення науково-дослідної діяльності, про що свідчать відповідні показники: з 2005 по 2011 рік кількість інноваційно-активних промислових підприємств зросла на майже на 500 організацій, що відобразилося і на збільшенні їхньої частки (на 4,3 % від загальної кількості промислових підприємств України). Однак, інноваційна активність, незважаючи на зростання, не досягає показників 2000 року, коли частка інноваційно-активних промислових підприємств складала 18 % проти 16,2 % у 2011 році [2].

Розглянувши структуру діяльності даних підприємств, можемо відмітити наступне: стабільну тенденцію до зростання має діяльність промислових підприємств, пов'язана з придбанням новітніх машин, обладнання та програмного забезпечення виробництва (близько 63 % інноваційно-активних промислових підприємств) [2]. Поряд з незначним збільшенням кількості підприємств, що виконують власні дослідження і розробки, при одночасному зменшенні відносного значення даного показника, це свідчить про відсутність можливостей для проведення ними досліджень та впровадження власних розробок у свою діяльність. За таких умов стає маловірогідним значне посилення конкурентних позицій українських товаровиробників на світовому ринку через практично повну відсутність у них абсолютних конкурентних переваг.

Ефективним способом покращення тенденцій інноваційного розвитку вітчизняних підприємств може стати активне державне сприяння. Яскравим прикладом необхідності запровадження підтримуючих заходів з боку держави можуть послугувати наступні дані: у 2011 році загальний обсяг витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт власними силами організацій становив 9591,3 млн. грн. При цьому близько половини витрат потягнуло на себе виконання науково-технічних розробок. Однак, за рахунок бюджетних коштів було профінансовано лише 9,2 % цих робіт [2].

За даними індикаторів Європейського інноваційного табло, розрахованими за оптимістичним сценарієм, «Україна – лідер в групі країн «помірні інноватори», що є найбільш вірогідним на період до 2020 року. При збільшенні внеску інноваційного фактору в економічне зростання країни в 1,5 рази, починаючи з 2013 року, Україна має змогу підвищити темпи зростання ВВП в середньому до 7-8 % щорічно [3].

Для стимулювання інноваційного розвитку необхідні заходи, що передбачатимуть надання преференцій з боку держави інноваційно-активним підприємствам та покращення добробуту насамперед науковців, які будуть брати участь у дослідженнях та розробках:

- зміни законодавства у галузі інноваційної діяльності щодо пільг і стимулів, зниження ставок оподаткування підприємств, які розвиваються;
- створення нових робочих місць із забезпеченням відповідного рівня оплати науково-дослідної діяльності працівника, зменшення міграції вчених;
- активізація діяльності технопарків шляхом державної підтримки;
- розширення джерел фінансування та практики надання інноваційним підприємствам кредитів із зниженими відсотковими ставками.

Україна має достатній науковий потенціал для стрімкого інноваційного розвитку промислових підприємств. Мотивація та підтримка науково-дослідної діяльності з боку держави може забезпечити підвищення конкурентоспроможності українських товарів на світовому ринку та рівня життя у країні.

Література

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. / [відп. ред. С.В. Мочерний та ін.]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – Т.1. – 864 с. – С. 655-656.
2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник. / Державна служба статистики України. – К.: ДП «Інформаційно-видавничий центр Держстату України», 2012. – 305 с.
3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / [авт.-упоряд. Г.О. Андрошук, І.Б. Жилияєв, Б.Г. Чижевський, М.М. Шевченко]. – К. : Парламентське видавництво, 2009. – 623 с.